

NORGES HØYESTERETT

Den 16. august 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Thyness, Steinsvik og Sæther i

**HR-2022-1548-U, (sak nr. 22-70281SIV-HRET), begjæring om retting, og
(sak nr. 22-70318SIV-HRET), begjæring om tilleggsavgjørelse til HR-2022-1103-U:**

Sak nr. 22-70281SIV-HRET:

I.

Etterkommere av A

Dalabogi Guovlu

B

C

Karasjoga Gielda / Karasjok kommune

D

E

Etterkommere av F

Karasjoga Samiid Searvi Karasjok

Sameforening

Etterkommere av G

H

Beskenjårgilisearvi/beskenjårga Grendelag

I

Iesjoht Searvi

J

K

L

Anarjogaleagi Biras/anarjokdalens

Velforening

M

Etterkommere av N

Etterkommere av O

P

Q

(advokat Caroline Lund
advokat Lasse Gommerud Våg)

mot

Finnmarkseiendommen

(advokat Frode Andersen Innjord)

Norges Jeger- og Fiskerforbund Finnmark
(partshjelper)

(advokat Terese Astrid Negaard Sørli)

Sak nr. 22-70318SIV-HRET:

II.

Reinbeitedistrikt 13

Reinbeitedistrikt 16

Guttormgruppen

(advokat Andreas Brønner

advokat Eirik Brønner)

mot

Finnmarkseiendommen

(advokat Frode Andersen Innjord)

Norges Jeger- og Fiskerforbund Finnmark
(partshjelper)

(advokat Terese Astrid Negaard Sørli)

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder begjæring om retting, jf. tvisteloven § 19-8, og tilleggsavgjørelse, jf. tvisteloven § 19-9.
- (2) Etter anke fra etterkommere av A mfl., avsa Høyesteretts ankeutvalg kjennelse 1. juni 2022 i sak 22-70281SIV-HRET (HR-2022-1103-U), der utmarksdomstolen for Finnmarks kjennelse 30. mars 2022 i sak 21-86077TVI-UTMA, ble opphevet på grunn av kontradiksjonsfeil. I utmarksdomstolens kjennelse ble Norges Jeger- og Fiskerforbund Finnmark (NJFF Finnmark) gitt tillatelse til å opptre som partshjelper i sak 21-86077TVI-UTMA og 21-86497TVI-UTMA. Disse to sakene var forent til felles behandling ved utmarksdomstolens beslutning 2. november 2021. Utmarksdomstolen avsa 30. mars 2022 i sak 21-86497TVI-UTMA likelydende kjennelse som i sak 21-86077TVI-UTMA.
- (3) Ankeutvalgets kjennelse har slik slutning:
 - «1. Utmarksdomstolen for Finnmarks kjennelse oppheves.
 2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Finnmarkseiendommen og Norges Jeger- og Fiskerforbund Finnmark – én for begge og begge for én – til etterkommere av A, Dalabogi Guovlu, B, C, Karasjoga Gielda / Karasjok kommune, D, E, etterkommere av F, Karasjoga Samiid Searvi Karasjok Sameforening, etterkommere av G, H, Beskenjárgilisearvi/beskenjárga Grendelag, I, Iesjoht Searvi, J, K, L, Anarjogaleagi Biras/anarjokdalens Velforening, M, etterkommere av N, etterkommere av O, P og Q i fellesskap 7 000 – syvtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.»
- (4) Utmarksdomstolen hadde oversendt anken til Høyesterett også i sak 21-86497TVI-UTMA, selv om saksøkerne i den saken ikke hadde anket kjennelsen. Denne ankesaken fikk saksnummer 22-70318SIV-HRET. Ved Høyesteretts ankeutvalgs brev 2. juni 2022 ble utmarksdomstolen orientert om at saken ble å bortfalle ettersom kjennelsen ikke var påanket.

- (5) Etterkommere av A mfl. har i prosesskriv 3. juni 2022 begjært retting av ankeutvalgets kjennelse punkt 2, idet det anføres at rettsgebyret er uteglemt.
- (6) I samme prosesskriv har etterkommere av A mfl. begjært retting eller tilleggsavgjørelse, da det anføres at anken også gjaldt utmarksdomstolens likelydende kjennelse 30. mars 2022 i sak 21-86497TVI-UTMA, og at ankeutvalgets kjennelse også skulle omfattet opphevelse av denne.
- (7) Finnmarkseiendommen og NJFF Finnmark har i hvert sitt prosesskriv bestridt at det er adgang til retting av sakskostnadsavgjørelsen slik at rettsgebyret tas med. Det er vist til at de ankende parter la ned påstand om å bli tilkjent 7 000 kroner i sakskostnader, uten at det ble opplyst om at kravet ikke omfattet rettsgebyr. Det anføres at ankeutvalget dermed var bundet av beløpet i påstanden.
- (8) Finnmarkseiendommen og NJFF Finnmark har også bestridt at det er adgang til retting eller tilleggsavgjørelse, slik at ankeutvalgets kjennelse også omfatter sak 21-86497TVI-UTMA. Det er vist til at selv om sakene var forent, er partene i de to sakene prosessuelt uavhengige av hverandre. Når saksøkerne i den saken ikke anket utmarksdomstolens kjennelse, er det ikke anledning til å avsi tilleggsavgjørelse.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det følger av fast praksis at retten av eget tiltak plikter å legge til rettsgebyret når sakskostnader er krevd, selv om gebyret ikke fremgår av kostnadsoppgaven, jf. blant annet HR-2020-1750-U avsnitt 14. Dersom rettsgebyret ikke er tatt med ved fastsettingen av sakskostnadsbeløpet, er dette en feil som kan kreves rettet i medhold av tvisteloven § 19-8, jf. blant annet HR-2011-1760-U avsnitt 8.
- (10) Det gjøres imidlertid unntak fra disse utgangspunktene dersom parten har nedlagt påstand om sakskostnader med et bestemt beløp, uten at det fremgår om rettsgebyret er inkludert i dette beløpet, jf. Rt-2003-1122 avsnitt 13:
- «Etter tvistemålsloven § 156, jf. § 164 kan 'skrivefeil eller regnefeil eller andre åpenbare uriktigheter eller utelatelser' i en kjennelse rettes. Det følger av Høyesteretts kjæremålsutvalgs praksis at når omkostninger er tilkjent overensstemmende med det krav parten har fremsatt, og det ikke er opplyst at kravet ikke omfatter gebyret, er retting etter § 156 utelukket, jf. Rt-1997-1403. Det dreier seg her således ikke om slike åpenbare feil som kan rettes av retten av eget tiltak etter tvistemålsloven § 156.»
- (11) I anken til Høyesterett nedla etterkommere av A mfl. slik påstand i punkt 2:
- «Saksøkerne i sak 21-086077TVI-UTMA tilkjennes 7 000 kroner inkl. mva. i sakskostnader.»
- (12) Det ble ikke opplyst om kravet omfattet rettsgebyret, og det ble heller ikke tatt forbehold om dekning av eventuelle sideutgifter. Ankeutvalget var da bundet av beløpet i påstanden, og det er følgelig ikke grunnlag for retting.
- (13) Etter dette har utvalget enstemmig kommet til at begjæringen om retting ikke tas til følge.
- (14) Utvalget går så over til å vurdere om det er grunnlag for retting eller tilleggsavgjørelse, fordi ankeutvalgets kjennelse 1. juni 2022 var begrenset til å gjelde utmarksdomstolens kjennelse

30. mars 2022 i sak 21-86077TVI-UTMA, og ikke også omfattet utmarksdomstolens likelydende kjennelse i den forente saken, sak 21-86497TVI-UTMA.

- (15) Utvalget finner det klart at det ikke er adgang til retting i medhold av tvisteloven § 19-8, og viser til drøftelsen nedenfor av om det er grunnlag for tilleggsavgjørelse.
- (16) Utvalget kan avsi tilleggsavgjørelse, jf. tvisteloven § 19-9 første ledd første punktum, dersom «det ikke [er] truffet avgjørelse om noe som skulle vært avgjort». Spørsmålet blir dermed om anken fra etterkommere av A mfl. også måtte anses å gjelde utmarksdomstolens likelydende kjennelse i den forente saken.
- (17) Finnmarksloven har en egen bestemmelse om forening av saker til felles behandling og felles avgjørelse i finnmarksloven § 40 første ledd bokstav a. Tvisteloven gjelder imidlertid så langt den passer for utmarksdomstolens virksomhet, jf. finnmarksloven § 46 andre ledd, og det må legges til grunn at virkningen av at saker blir forent, er de samme som etter tvisteloven.
- (18) I Schei m.fl., Tvisteloven kommentarutgave, kommentar til § 15-6 punkt 1, Juridika, bekreftet à jour per 1. mars 2022, heter det om tvistelovens § 15-6 om forening av saker til felles behandling:

«Ved forening har man – i motsetning til ved kumulasjon – fremdeles å gjøre med flere saker. Selv om det skjer forening av flere saker, er partene i alle tilfeller innbyrdes uavhengige, jf. Rt-1948-691. Dette innebærer også at hvor sakene avgjøres under ett, står partene uavhengig av dette på egne ben når det gjelder anke eller andre rettsmidler.»
- (19) Det følger av dette at en part bare kan anke avgjørelser i egen sak, noe som også kommer til uttrykk i tvisteloven § 29-8 første ledd første punktum, hvor det heter at «[p]artene i søksmålet kan anke rettslige avgjørelser for å oppnå endring i sin favør». Imidlertid har etterkommere av A mfl. vist til § 29-8 andre ledd første punktum, hvor det fremgår at «[a]vgjørelser som gjelder prosessuelle plikter eller rettigheter for noen som ikke er parter i søksmålet, kan ankes også av disse». Det er videre vist til tvisteloven § 21-2 andre ledd andre punktum, hvor det fremgår at «[d]e bevis som føres, er felles for alle parter i saken eller i saker forent til felles behandling». Etter tvisteloven § 15-7 tredje ledd andre punktum kan «[p]artshjelperen [...] foreta prosesshandlinger til fordel for den støtten skjer til fordel for». Partshjelperen kan altså føre bevis til fordel for Finnmarkseiendommen, og denne bevisførselen vil være felles i de to sakene som er forent. Etterkommere av A mfl. anfører på denne bakgrunn at tillatelse av partshjelp i den andre saken får direkte virkning for deres rettsstilling.
- (20) Utvalget finner det tvilsomt om etterkommere av A mfl. kunne anke utmarksdomstolens likelydende kjennelse i sak 21-86497TVI-UTMA i medhold av tvisteloven § 29-8 andre ledd første punktum. Det vises til at tilfellet skiller seg fra de eksemplene som er nevnt i forarbeidene i bestemmelsen, og som det er vist til i HR-2019-515-A avsnitt 39.
- (21) Det er imidlertid ikke nødvendig å ta stilling til dette spørsmålet. En forutsetning må nemlig være at ankeerklæringen tilfredsstiller de krav som fremgår av tvisteloven § 29-9 tredje ledd også i relasjon til den likelydende kjennelsen i sak 21-86497TVI-UTMA, jf. tvisteloven § 30-3 første ledd.
- (22) Som etterkommere av A mfl. har fremholdt i begjæringen om tilleggsavgjørelse, anga ankeerklæringen begge utmarksdomstolens saksnumre på forsiden, samt oppførte saksøkerne

i den andre saken. Påstanden lød imidlertid slik: «Utmarksdomstolens kjennelse 30. mars 2022 oppheves». I og med at det forelå to likelydende kjennelser, er påstanden tvetydig.

- (23) Ankeutvalget finner uansett at ankeerklæringen ikke tilfredsstiller kravene i tvisteloven § 29-9 tredje ledd bokstav f og g. Det vises til at ankeerklæringen er konsentrert rundt den kontradiksjonsfeilen som utmarksdomstolen begikk overfor etterkommere av A mfl., og at den ikke inneholder noen faktisk eller rettslig begrunnelse for at denne feilen også måtte gis virkning for den likelydende kjennelsen. Når utmarksdomstolen hadde avsagt to likelydende kjennelser i de to forente søksmålene, burde dessuten ankeerklæringen gått inn på grunnlaget for at anken også måtte forstås å gjelde den andre kjennelsen, jf. bokstav i, som sier at ankeerklæringen skal angi «grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det kan være tvil om dette». Det vises særlig til det utvalget har pekt på ovenfor, om at det er tvilsomt om etterkommere av A mfl. kunne anke kjennelsen i medhold av tvisteloven § 29-8 andre ledd første punktum.
- (24) Ankeerklæringen fylte etter dette ikke kravene til ankeerklæring i relasjon til utmarksdomstolens kjennelse i sak 21-86497TVI-UTMA.
- (25) Manglene gjorde at ankeerklæringen ikke ble oppfattet av ankeutvalget som en anke over den likelydende kjennelsen. Dersom den hadde blitt oppfattet slik, ville utvalget ha måttet vurdere om de ankende parter skulle gis adgang til retting, jf. tvisteloven § 16-5 første ledd. Det følger av § 16-5 andre ledd at en «[p]art som er sterkt å bebreide, gis adgang til retting bare hvis tungtveiende grunner taler for det». I forarbeidenes særmerknad til bestemmelsen, jf. Ot.prp.nr.51 (2004-2005), heter det at det stilles strengere krav til profesjonelle aktører. Det uttales videre:
- «Når det er forsettlig at en prosesshandling er gjort mangelfull, vil det normalt være større grunn til å fastslå at vilkåret ‘sterkt å bebreide’ er oppfylt, enn når det mangelfulle ved prosesshandlingen skyldes grov uaktsomhet. Vilkåret ‘sterkt å bebreide’ knytter seg imidlertid ikke bare til om prosesshandlingen er mangelfull, men også til om det burde ha foreligget kunnskap om virkningen av å gjøre prosesshandlingen mangelfull. Dersom det ikke var nærliggende å tenke over dette, vil det mangelfulle av den grunn kunne gå klar av karakteristikken ‘sterkt å bebreide’. Det må altså foretas en totalvurdering.»
- (26) Etter utvalgets oppfatning måtte det fremstå som nærliggende for prosessfullmektigen å forklare at anken også gjaldt den likelydende kjennelsen. Utvalget finner derfor at parten i lovens forstand er «sterkt å bebreide», og at det dermed ikke ville ha foreligget «tungtveiende grunner» for retting. Manglene ville dermed ha ledet til avvisning. På dette stadiet av saken må imidlertid utfallet bli at begjæringen om tilleggsavgjørelse ikke tas til følge.
- (27) Utvalget har etter dette enstemmig kommet til at begjæringen om tilleggsavgjørelse ikke tas til følge.
- (28) Finnmarkseiendommen og NJFF Finnmark har i sakskostnader for ankeutvalget krevd henholdsvis 7 000 kroner inkludert merverdiavgift og 5 000 kroner inkludert merverdiavgift. Kravene tas til følge.

S L U T N I N G

1. Begjæring om retting tas ikke til følge.
2. Begjæring om tilleggsavgjørelse tas ikke til følge.
3. I sakskostnader for Høyesteretts ankeutvalg betaler etterkommere av A, Dalabogi Guovlu, B, C, Karasjoga Gielda / Karasjok kommune, D, E, etterkommere av F, Karasjoga Samiid Searvi Karasjok Sameforening, etterkommere av G, H, Beskenjårgilisearvi/beskenjårga Grendelag, I, Iesjoht Searvi, J, K, L, Anarjogaleagi Biras/anarjokdalens Velforening, M, etterkommere av N, etterkommere av O, P og Q – én for alle og alle for én – til Finnmarkseiendommen 7 000 – sjutusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av beslutningen.
4. I sakskostnader for Høyesteretts ankeutvalg betaler etterkommere av A, Dalabogi Guovlu, B, C, Karasjoga Gielda / Karasjok kommune, D, E, etterkommere av F, Karasjoga Samiid Searvi Karasjok Sameforening, etterkommere av G, H, Beskenjårgilisearvi/beskenjårga Grendelag, I, Iesjoht Searvi, J, K, L, Anarjogaleagi Biras/anarjokdalens Velforening, M, etterkommere av N, etterkommere av O, P og Q – én for alle og alle for én – til Norges Jeger- og Fiskerforbund Finnmark 5 000 – femtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av beslutningen.

Kine Steinsvik
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)